

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie

Schriftelijke procedure begrotingsopmaak 2024

**Bevoegdheden Financiën en Begroting van minister Matthias Diependaele,
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed**

Versie : donderdag 9 november 2023

Inhoud

Vragen van Anke Van dermeersch (Vlaams Belang)	2
Vragen van de N-VA-fractie	11
Vragen van de Open VLD-fractie	15
Vragen van de Groen-fractie	21

Vragen van Anke Van dermeersch (Vlaams Belang)

Vraag 1. Discrepantie tussen de cijfers bij de Septemberverklaring en de BO 2024.

Bij de Septemberverklaring hoort de presentatie van de cijfers voor de BO 2024, het zgn. Centenblaadje, die hoewel niet definitief toch een duidelijk beeld van begroting geven.

Het is dan ook aanvaardbaar dat de cijfers van de BO 2024 nog wijzigen t.o.v. deze van het centenblaadje. De stijging van het ESR-vorderingensaldo van - 3,683 miljard naar - 3,724 miljard is, hoewel op zich een dramatisch cijfer, vanuit die optiek te begrijpen.

Maar de interne afwijkingen zijn wel bijzonder groot.

Voorbeeld: de Ontvangsten in ongewijzigd beleid stijgen van 1,282 miljard (centenblaadje) naar 1,437 miljard of ruim 12%.

Voorbeeld: de ontvangsten Relanceplan stijgen van 356,2 miljoen (Centenblaadje) naar 431,6 miljoen of ruim 21%. Dit zijn forse wijzigingen voor ontvangsten die toch geraamd worden op gegeven parameters.

Kan de minister mij de discrepantie tussen de cijfers verklaren?

Ook werden de cijfers van het Centenbladje blijkbaar gebruikt voor het Vlaamse ontwerp begrotingsplan 2024. Werden deze cijfers, die dus intussen achterhaald zijn, zo overgemaakt aan de federale overheid als onderdeel van het Belgisch ontwerp begrotingsplan 2024?

Antwoord

Zoals u zelf aangeeft, betreft het een evolutie in de tijd waarbij er een aantal weken zitten tussen de presentatie van het centenblaadje en de begrotingsstukken bij de initiële begroting:

- Centenblaadje: 25 september (4de maandag van september)
- Vlaams ontwerp begrotingsplan: 2 oktober
- Initiële begroting: 21 oktober

Als we de wijziging op het ESR-vorderingensaldo uitdrukken in relatieve termen t.o.v. de totale ESR-uitgaven van de Vlaamse begroting dan gaat het om een verandering van -0,06% (41.565/64.046.211) tussen het centenblaadje en de initiële begroting. Dat is een minimale verandering die voortvloeit uit het finaliseren van de initiële begroting.

Sommige info is nog niet beschikbaar eind september – zo ook de inschatting van de kredieten gelinkt aan REPowerEU. De 75,4 miljoen euro aan ontvangsten en VEK is volledig toe te wijzen aan de bijstelling voor REPowerEU. Ook de eigen ontvangsten (en doorvertaling ervan naar esr-uitgaven) van de Vlaamse rechtspersonen kan aanleiding geven tot wijzigingen.

Het Vlaams ontwerp begrotingsplan volgt onmiddellijk na het centenblaadje en stemt dus overeen met het centenblaadje. Die informatie stroomt ook door naar federaal. In het gehele plaatje gaat het om een minimale verandering en is het niet nodig om de cijfers continu te actualiseren. Het gaat steeds om een momentopname o.b.v. de achterliggende variabelen, parameters en info die op dat moment beschikbaar zijn.

Persoonlijk discussieer ik liever over de inhoud en de cijfers van de initiële begroting dan over de verschillen tussen de verschillende begrotingstukken. Die verschillen zijn namelijk inherent

aan de tijdslijn van de Vlaamse begroting. Op het einde van de rit is het de goedgekeurde begroting die van tel is.

Het is sowieso een huzarenstukje om elke week opnieuw de verschillende deadlines te halen. Daarom wens ik het departement Financiën en Begroting te bedanken voor de (intensieve) samenwerking van de afgelopen jaren, zeker in de periode van de begrotings- en uitvoeringswerkzaamheden. Zonder het departement zou het niet mogelijk zijn om telkens zo uitgebreid en gedetailleerd te rapporteren over de Vlaamse begroting.

Vraag 2. Herstelplan Vlaamse Veerkracht.

Voor de BO 2024 wordt gerekend op 431,6 miljoen ontvangsten, dus van de EU. Voor de BA 2023 is dat 511,1 miljoen aan ontvangsten. Kan de minister mij mededelen hoeveel effectief van de EU reeds werd ontvangen voor het Vlaams Herstelplan? M.a.w. of de vooropgestelde ontvangsten voor 2023 nog realistisch zijn ?

Ik merk op dat de subsidies van de EU zeer moeilijk verlopen. Zijn er garanties dat Vlaanderen haar aandeel in de subsidies bekommt, ook wanneer andere deelentiteiten van de Belgische federatie in gebreke blijven? En zo ja, wat zijn die garanties? A contrario, kan het oplopende Vlaams begrotingstekort en de oplopende Vlaamse schuld een argument voor de EU zijn om haar subsidies naar Vlaanderen in te houden? En ook hier, zijn er garanties voor betaling van die subsidies?

Antwoord

Van de EU werd op heden enkel nog maar het voorschot van 293,1 miljoen euro effectief kasmatig ontvangen (in 2021).

De volgende kasontvangst hangt samen met de goedkeuring door de Europese Commissie van de 1ste betaalaanvraag die werd ingediend in september 2023. De uitbetaling is voorzien voor het eerste kwartaal van 2024.

De in de begroting ingeschreven ontvangsten zijn niet gelijk aan de kasontvangsten. Met toepassing van de ESR-aanrekeningsregels m.b.t. Europese subsidies zijn de ESR -ontvangsten gelijk aan de voor dat jaar geregistreerde uitgaven i.k.v. het Vlaamse luik van het Plan voor Herstel en Veerkracht. Specifiek voor 2023 werden er tot en met 30 september 2023 al 166,54 miljoen euro uitgaven verricht waar dus evenveel Europese subsidies voor aangerekend werden.

Sinds de opstart van het Plan in 2021 werden er al 702,2 miljoen euro EU subsidies in het kader van het Vlaams Herstelplan aangerekend.

Op 30 november 2022 heeft het Overlegcomité het samenwerkingsakkoord goedgekeurd tussen de verschillende entiteiten over het gebruik van de RRF. Het akkoord bepaalt dat elke entiteit verantwoordelijk is voor de uitvoering van de mijlpalen en streefdoelen die onder haar bevoegdheid vallen. Het regelt ook wat er gebeurt in geval van opschorting of verlaging van subsidies als gevolg van het niet bereiken van een of meer mijlpalen en/of streefdoelen.

In geval van opschorting van de subsidies als gevolg van het niet bereiken van een of meer mijlpalen en/of streefdoelen, komt het opgeschorte bedrag **ten laste van de entiteit die bevoegd is voor deze niet-verwezenlijkte mijlpalen en/of streefdoelen**. Het bedrag wordt in mindering gebracht op de betaling die de federale overheid moet verrichten aan de entiteit in kwestie.

Er zijn dus garanties dat Vlaanderen haar aandeel in de subsidies bekommt wanneer andere deelentiteiten van de Belgische federatie in gebreke blijven.

De uitbetaling van de subsidies door Europa is afhankelijk van vooraf bepaalde projectspecifieke mijlpalen en streefdoelen. Er is echter geen mijlpaal of streefdoel inzake begrotingstekort of schuld ratio bepaald.

Vraag 3. Ontvangsten Energiefonds.

Bij het Energiefonds worden de ontvangsten voor 2024 geraamd op 165,9 miljoen wat een toename is met 40,7 miljoen tegenover de BA 2023 (blz. 32 van de Algemene Toelichting). Het terugdraaien van de energiecrisismaatregel levert 20 miljoen op, plus is er “de indexering van de resterende energieheffing” (blz. 32 van de Algemene Toelichting). Die levert dan het verschil op of 20,7 miljoen. De ontvangsten 2023 waren $165,9 - 40,7 = 125,2$ miljoen. Daarop 20,7 miljoen index is een indexatie van 16,5%.

Kan de minister mij deze berekening bevestigen ? Is er inderdaad een indexatie van 16,5% ? En wat is de ratio voor dergelijke verhoging, die manifest hoger is dan de loutere index ?

Antwoord

Verderop in de Algemene Toelichting (blz.75) wordt bijkomende duiding gegeven: de stijging van 40,7 miljoen euro in vergelijking met BA 2023 komt mede door de vertraagde doorwerking van de eerdere schrapping van de energieheffing voor gezinnen wegens periodieke/jaarlijkse afrekeningen van de leveranciers en indexering van de resterende energieheffing.

Verder bevat de totale raming van de toegewezen ontvangst zowel voor 2023 als voor 2024 ook nog andere componenten dan de loutere energieheffing (bijvoorbeeld de ontvangsten uit handhaving en de ontvangsten uit de supercapregeling), elk met hun eigen raming, maar die wel tot gevolg hebben dat de delta van 20,7 miljoen euro (die u in uw vraag aanhaalt) maar voor een klein deel het gevolg is van indexering.

In meerjarig perspectief wordt er geïndexeerd aan GZI.

Uw berekening van 16,5% indexatie klopt dus niet.

Voor een meer gedetailleerde toelichting verwijs ik u graag door naar de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) van Energie en Klimaat.

Vraag 4. Opgroeien Regie.

De Algemene Toelichting stelt (op blz. 36) dat de middelen stijgen met 33,2 miljoen tot 310,9 miljoen. Als oorzaak wordt vermeld dat deze stijging komt door de verhoging van de ouderbijdragen door omschakelingen van T1 naar T2 en door de indexatie van de ouderbijdragen. Totale bijkomende ontvangst is dan 36,5 miljoen.

Kan de minister mij de uitsplitsing van deze ouderbijdragen tussen enerzijds de omschakeling T1 – T2 en anderzijds de loutere indexatie geven. Ik merk daarbij op dat een verhoging, globaal, van de ouderbijdragen met 36,5 miljoen op 277,7 miljoen (ontvangsten 2023) een verhoging is met 13,2%, wat niet bepaald weinig is.

Antwoord

Ook hier is het van belang om het volledige document door te nemen en telkens de ontvangsten (blz. 36) en uitgaven (blz. 58-59) te bekijken. Zo is er ook een pendant van 27,99 miljoen euro langs uitgavenzijde van extra ouderenbijdrage door een omschakeling van T1 plaatsen naar T2 plaatsen.

De insteek van de Algemene Toelichting is om een algemene beeld te geven van de Vlaamse Begroting. De beleids- en begrotingstoelichtingen bevatten meer gedetailleerde informatie. Het is belangrijk om de insteek van die documenten in het achterhoofd te houden. Voor de gedetailleerde toelichting verwijs ik dan ook opnieuw naar de informatie in de specifieke BBT.

Vraag 5. Wonen, fiscale uitgaven.

Op blz. 47 van de Algemene Toelichting worden de fiscale uitgaven die aan “wonen” gekoppeld zijn toegelicht. De globale kost/fiscale uitgave voor de BO 2024 wordt op 1,2 miljard geraamd. De toelichting geeft enkel de variaties van de deeltijfers tegenover 2023.

Kan de minister mij de uitsplitsing in hoofdbedragen van de respectieve deelcomponenten, zoals woonbonus, bouwsparen, enz. geven?

Antwoord

De uitsplitsing in hoofdbedragen van de respectieve deelcomponenten is terug te vinden in de BBT van Financiën en Begroting (zie VR 2023 2710 MED.0388/17), meer bepaald onder het begrotingsartikel CB0-1CDG2DB-WT op blz. 39-41.

(in duizend euro)

	BA 2023 (99,12%) VAK=VEK	Andere bijstellingen		BO 2024 (99,48%) VAK=VEK
		VAK	VEK	
Bouwsparen	66.291	-6.116	-6.116	60.175
Intresten	16.326	-2.532	-2.532	13.794
Woonbonus 2005-2014	620.533	-29.091	-29.091	591.442
Langetermijnsparen	29.335	4.837	4.837	34.172
Gewestelijke woonbonus	436.399	13.427	13.427	449.826
Restcategorie intresten	0	0	0	0

	BA 2023	Andere bijstellingen		BO 2024
	(99,12%)	VAK	VEK	(99,48%)
	VAK=VEK			VAK=VEK
Onderhoud & restauratie beschermde monumenten & landschappen	335	-61	-61	274
Renovatie woningen redelijke huurprijs	1.359	-595	-595	764
Renovatieovereenkomsten	29	2	2	31
Totaal	1.170.608	-20.129	-20.129	1.150.479

Voor de volledigheid: de gewestelijke woonbonus kan vervolgens nog verder opgedeeld worden in woonbonus 2015 en geïntegreerde woonbonus.

(in duizend euro)

(VAK = VEK)	BA 2023 (99,12%)	BO 2024 (99,48%)	BO - BC
Gewestelijke woonbonus	436.399	449.826	13.427
<i>Woonbonus 2015</i>	<i>62.294</i>	<i>62.460</i>	<i>0.166</i>
<i>Geïntegreerde woonbonus</i>	<i>374.105</i>	<i>387.366</i>	<i>13.262</i>

Vraag 6. VRT.

Bij de VRT zie ik een afname van de ontvangsten van de verkoop van gronden in het kader van het nieuwbouwproject met 3,4 miljoen. Onder Media (blz. 63 van de Toelichting) zie ik dat er wordt uitgegaan van een toename van 40,5 miljoen voor investeringen nieuw gebouw en ook "de hogere toegestane intering ter financiering van het nieuwbouwproject (+53,2 miljoen)". Kan de minister mij deze cijfers verklaren? Brengt de dalende opbrengst van de verkoop van gronden de zelffinanciering van het project nieuwbouw in het gedrang? Hoe leiden investeringen van 40,5 miljoen tot een intering van 53,2 miljoen? Waar wordt op ingeteerd? Op reserves van de VRT? Op de vereffeningskredieten van de Vlaamse begroting, luik Media of algemeen? Of andere intering? Graag verduidelijking.

Antwoord

Ik heb het cijfermatige gedeelte van uw vraag beantwoord in de vorm van een overzichtstabel. In dit tabelletje zal u de door u geciteerde bedragen terugvinden.

Zo is de hogere intering van 53,2 miljoen euro het gevolg van meeruitgaven inzake het nieuwe gebouw (40,5 miljoen euro), meeruitgaven inzake mediafaciliteiten (9,9 miljoen euro), minderuitgaven op investeringen business as usual (-0,6 miljoen euro) en minderopbrengsten inzake de verkoop van gronden (-3,4 miljoen euro).

(in duizend euro)

	BA 2023	BO 2024	BO - BA
Investeringsuitgaven nieuw gebouw	48.816	89.269	40.453

	BA 2023	BO 2024	BO - BA
Investeringsuitgaven mediafaciliteiten	3.418	13.326	9.908
Besparingen op investeringen - business as usual	-9.900	-10.494	-594
Besparingen op werking - business as usual (vanaf 2027)	0	0	0
Totale uitgaven	42.334	92.101	49.767
Baten (verkoop gronden)	11.132	7.710	-3.422
Saldo	-31.202	-84.391	-53.189

Maar de rode draad doorheen het proces van de VRT-nieuwbouw is heel helder. VRT realiseert een nieuw gebouw en valoriseert daartoe gronden. De opbrengst van die verkoop wordt aan het saldo van de VRT-begroting toegevoegd. Op het ogenblik dat de concrete uitgaven van het nieuwbouwproject zich manifesteren, mogen die uitgaven vanuit het saldo gefinancierd worden. VRT ontvangt geen bijkomende toelage voor de financiering van het nieuwbouwproject.

Op dit ogenblik loopt het proces van de verkoop van gronden stilaan ten einde. Enkel in 2024 en 2025 wordt er ESR-matig nog een (relatief) kleine opbrengst verwacht (respectievelijk 7,7 en 4,0 miljoen euro). Ondertussen zijn de bouwwerken effectief aan de gang en worden dus uitgaven gedaan en aangerekend, en gefinancierd vanuit het in vorige begrotingsjaren opgebouwde saldo. De intering gebeurt dus op de reserves van de VRT, in begrotingstermen dus op het saldo van VRT.

Intertemporeel gezien komt de zelffinanciering van het project nieuwbouw niet in het gedrang. Het is wel zo dat VRT nu voor enkele jaren staat met grote investeringsuitgaven (om het nieuwe gebouw effectief te realiseren), maar dit betekent ook dat er besparingen op andere investeringen en werking kunnen en zullen gerealiseerd worden. Dat is ook logisch: net omwille van het totaalproject van de nieuwbouw kunnen in de komende jaren andere investeringen en werkingsuitgaven geschrapt worden. Dit zijn investeringen en extra werkingsuitgaven die zonder het nieuwbouwproject wel zouden moeten plaatsvinden.

Vraag 7. Onderbenutting.

Ik zie dat de onderbenutting stijgt. De Toelichting stelt dat voor de raming van de onderbenutting wordt uitgegaan van het gemiddelde van de geobserveerde onderbenuttingspercentages van de laatste 2 jaren. Bij de BO 2024 wordt de onderbenutting geraamd op 1.698,455 miljoen op 64.046,211 miljoen of 2,65%. Voor de BO 2023 is er een onderbenutting geraamd van 1.390 miljoen op 62.328 miljoen of 2,23%. Dit oogt als een kleine stijging maar het is wel 302 miljoen en deze 302 miljoen is een stijging van de onderbenutting van BO 2023 naar BO 2024 met 21,5%.

Hoe verklaart de minister deze sterke stijging?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 4 van de Groen-fractie.

Vraag 8. De schuldnorm.

In de tabel VII – 5 van de Algemene Toelichting zie ik dat de schuldnorm stijgt van 63,97% in 2022 naar 69,89% in 2023 tot 77,41% in 2024. Dit is steeds zonder rekening te houden met de ziekenhuisschuld. Wanneer deze wordt verrekend en volgens mij hoort dat ook want het is weliswaar een last overgenomen van de federale overheid maar wel een reële af te lossen schuld, dan stijgt de schuldnorm tot 74,77% bij de BA 2023 en 81,73% voor de BO 2024.

Kan de minister mij de geraamde evolutie van de schuldnorm en de onderliggende geraamde evolutie van de schuld naar 2027 mededelen? Ik beschik enkel over de oude, en achterhaalde, Meerjarenraming 2022 – 2027.

Is de minister het mij eens dat de belangrijkste oorzaak van de oplopende schuld de oplopende begrotingstekorten zijn veroorzaakt door de uitgavendrift van de Vlaamse regering?

Antwoord

Op pagina 59 van de meerjarenraming is een update van de schuld cijfers en de schuldnorm terug te vinden. De schuldnorm laat de ziekenhuisfinanciering buiten beschouwing.

De stijging van de schuld de komende jaren is het gevolg van verschillende factoren waarvan de belangrijkste zijn: de begrotingstekorten, de noden in de sociale huisvestingssector, het oosterweelproject en het Plan Vlaamse Veerkracht. U vindt het detail verderop in antwoord op de vragen van de Open VLD-fractie.

Vraag 9. Rente.

Deze vraag is aansluitend bij vorige vraag.

De totale rente op de uitstaande schuld wordt weergegeven in tabel VII – 7 van de Algemene Toelichting. Daar staat 981,321 miljoen voor 2024. Maar deze 981,321 miljoen is de som van rente van de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap plus de kapitaaloverdrachten van de gemeenteleningen. Deze laatste zijn toch niet te beschouwen als rente? Of vergis ik mij?

En is de totale door de geconsolideerde Vlaamse overheid te betalen rente niet 963,858 miljoen, nl. de som van 701,460 miljoen + 257,635 miljoen?

Voor de renteontwikkelingen wordt dan een verduidelijking gegeven, maar wordt hier niet uitgegaan van een onderschatting? Voor de OLO op 10 jaar wordt gesteld dat wordt uitgegaan van een rentevoet van 3,3%, en toegevoegd tot 3,5%. Maar uit het antwoord op mijn Parlementaire vraag nr. 597 van 11 september 2023 over de GIMV hebt u geantwoord dat de gemiddelde rentevoet voor opnames in 2023 op 3,65% ligt.

Is een vork van 3,3 – 3,5% dan niet onderschat?

Antwoord

Tabel VII-7 geeft het totale krediet op artikel CB0-1CEG2BA-WT weer. Zoals weergegeven in de tabel bedraagt het overgrote deel op dit artikel de rente bij het departement Financiën en Begroting. Daarnaast zitten er nog financiële kosten op dit artikel en de kapitaaloverdracht van de over te nemen gemeenteleningen in 2024. Deze worden apart weergegeven in de tabel en betreffen inderdaad geen rente.

De totale toerekenbare rente (niet te betalen rente) bedraagt inderdaad 963,858 miljoen euro. Naast de 701,46 miljoen euro bij het departement FB zijn er 4,763 miljoen euro rente-uitgaven elders binnen de rechtspersoon Vlaamse Gemeenschap en nog 257,635 miljoen euro bij de Vlaamse rechtspersonen.

De rentetarieven waarmee rekening gehouden werd voor nieuwe opnames in 2023 en in 2024 staan respectievelijk vermeld in tabel VII.9 en VII.10. Voor 2023 wordt voor LT-opnames gerekend met een vork tussen 3,5% en 3,93%; voor 2024 met een vork tussen 3,6% en 4,03%. Zoals vermeld in de tekst bij de renteontwikkelingen gaat het Federaal Planbureau in haar laatste rentevoorzichten nog uit van een olo 10 jaar van 3,2% voor 2023 en 3,3% voor 2024. Omdat de olo 10 jaar half oktober hoger lag dan deze voorspellingen werd een lijn toegevoegd in de figuur die uitgaat van de situatie op dat moment namelijk 3,5%. De tarieven die in deze figuur weergegeven worden zijn dus niet de tarieven waarmee rekening gehouden werd bij de berekening van de rente. Uiteraard betreft de rente een raming en kunnen deze tarieven van dag tot dag schommelen.

Vraag 10. Vlaamse Brede Heroverweging.

In de bijlage 10 – Voortgangsrapportering uitgaventoetsingen wordt een stand van zaken gegeven die evenwel een vraag oproept. Ik lees dat het “doel van de uitgaventoetsen is om het resultaat mee te kunnen geven bij de volgende regeringsvorming”.

Was het oorspronkelijk doel van de Brede Heroverging en de uitgaventoetsen niet om tot bepaalde besparingen te komen via interne compensaties? Er circuleerden toch modellen van een - 5% en een - 10% van de kredietmassa? Wat is de oorzaak van deze beleidswijziging? Kan de minister aanduiden waar, en voor welk bedrag, heroverwegingen en/of uitgaventoetsen aanleiding zijn geweest tot nieuw beleid met compensatie op bestaand – heroverwogen – beleid?

Kan de minister en globaal cijfer geven van het budgettaire effect van heroverwegingen en uitgaventoetsingen ?

Antwoord

Wat betreft de Vlaamse Brede Heroverweging waren de resultaten beschikbaar in de zomer van 2021. In deze oefening was inderdaad gevraagd om ook na te gaan wat het effect zou zijn van minder en/of meer budget. Deze resultaten zijn meegenomen in de budgetbesprekingen van 2022. De eindrapporten en studies van de Brede Heroverweging zijn terug te vinden op de [website van het Vlaams Parlement](#).

Wat betreft de uitgaventoetsingen is de insteek steeds geweest om de resultaten die lopen mee te nemen bij de volgende regeringsvorming.

Het is de bedoeling om een keuzemenu aan te reiken aan de beleidsmakers. Uitgaventoetsingen faciliteren ook creatieve oplossingen en out of the box denken. Daarom worden zowel besparingsvarianten als intensiveringsvarianten uitgewerkt, in de orde-grootte van telkens 10% van de budgettaire massa bij constant beleid. Bij de intensiveringsvariant(en) dient ook de financiering ervan te worden besproken. Er is dus geen sprake van een beleidswijziging.

De beschikbare plannen van aanpak voor de lopende uitgaventoetsingen zijn te vinden op de website van het departement Financiën en Begroting. Er zijn nog geen resultaten die voortvloeien uit de lopende oefeningen, gelet op de hierboven beschreven insteek. Een uitgaventoetsing is een onafhankelijk ambtelijk onderzoek en pas op het einde van de rit wordt er over de resultaten en aanbevelingen van de projectgroepen teruggekoppeld.

Vraag 11. Mobiliteit en Openbare Werken.

De ontvangsten van het Verkeersveiligheidsfonds zouden tegen 2028 stijgen met 30 miljoen door de verwachte stijging van de ontvangsten van verkeersboetes. Maar bij de Ontvangsten staat een geraamde ontvangst van 35 miljoen tot 79 miljoen. Wat is het juiste?

Antwoord

De ontvangsten van het Verkeersveiligheidsfonds (begrotingsartikel MB0-9MHHTNA-OW) worden in 2024 op 49,0 miljoen euro geraamd. De jaren nadien evolueert de raming van 35,1 miljoen euro in 2025 en 51,5 miljoen euro in 2026 naar 64,9 miljoen euro in 2027 en 79,0 miljoen euro in 2028.

Het verschil tussen de verwachte toegewezen ontvangst van 2024 en die van 2028 bedraagt bijgevolg 30,0 miljoen euro.

Vragen van de N-VA-fractie

Vraag 1. Toezicht op toegekende en uitbetaalde subsidies

De inspectie financiën zal een gericht en systematisch toezicht uitoefenen op de toegekende en uitbetaalde subsidies. Om dat toezicht te ondersteunen komen er extra inspecteurs van financiën en wordt een applicatie ‘verstrengd toezicht subsidies’ voor de inspectie financiën voorzien. Er is ook sprake van een fraudedetectiesysteem. Kan de minister hierover wat meer toelichting geven? Wat houdt het verstrengd toezicht in? Om Hoeveel extra inspecteurs gaat het? Hoe zal de applicatie verstrengd toezicht subsidies en het fraudedetectiesysteem werken?

Antwoord

---

a. Wat houdt het verstrengd toezicht in?

In de conceptnota subsidies in goede banen (VR 2021 1607 MED.0260/2TER) wordt voorzien dat via het VTS kan opgetreden worden wanneer er aanwijzingen zijn dat subsidies oneigenlijk gebruikt worden. In bovenvermelde conceptnota is eveneens voorzien dat de Inspectie van Financiën zelf controles kan opstarten bij begunstigden van subsidies.

In artikel 52, §1, laatste lid van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) is voorzien dat de Inspectie van Financiën bijzondere analyses en evaluaties uitvoert bij elke entiteit die door de Vlaamse deelstaatoverheid gesubsidieerd wordt. In artikel 73/3 van de VCO is voorzien dat Inspectie van Financiën of andere controlediensten die daarvoor worden aangewezen, zich tijdens een onderzoek bij een subsidieontvanger naar de aanwending van een subsidie altijd alle documenten en inlichtingen, van welke aard ook, die ze relevant achten voor dit onderzoek, kunnen laten verstrekken door de subsidieontvanger.

Ingevolge artikel 41, tweede lid van het BVCO oefent de Inspectie van Financiën een gericht systematisch toezicht uit op de toegekende en uitbetaalde subsidies na het afsluiten van het project of van de activiteit waarvoor die subsidies zijn toegekend.

De initiatieven in het kader van het VTS kunnen in drie groepen worden opgedeeld:

- Controles bij begunstigden waarbij een onderscheid kan worden gemaakt tussen controles van subsidies in het kader van Europese dossiers, controles van subsidies die vallen onder ATEF en andere subsidies die worden gecontroleerd (op vraag van de bevoegde Ministers of eigen keuze van de Inspectie van Financiën, verder VTS in de enge zin ook genoemd).
- Initiatieven die de efficiënte en de effectiviteit dienen te verbeteren van de controles en de werkzaamheden in het algemeen zodat er o.a. ook gericht te controleren dossiers kunnen worden geselecteerd. Zie verder punt b hieronder.
- Andere initiatieven zoals o.a. onderzoeken en overheidsbrede analyses die bijvoorbeeld als doel hebben na te gaan op welke manier de subsidiekaders kunnen worden verbeterd.

b. Om hoeveel inspecteurs van Financiën gaat het?

Bij de IF die geaccrediteerd zijn bij de Vlaamse Regering zullen 6 bijkomende VTE worden aangeworven ter ondersteuning van het VTS. Momenteel zijn 9 Inspecteurs geaccrediteerd bij de Vlaamse Regering. Bedoeling is dat dat op termijn 13 Inspecteurs worden. Dit zal reglementair nog moeten worden goedgekeurd en komt eveneens aan bod op het volgend

overlegcomité. Er kunnen op termijn dus extra Inspecteurs worden ingezet zowel op het vlak van de ex-ante adviesverlening als op het VTS.

- c. Hoe zal de applicatie verstrengd toezicht subsidies en het fraudedetectiesysteem werken?

Eerst en vooral zal met het oog op het beheer van de VTS dossiers en rapportering over de controles een document management systeem worden uitgewerkt. Enkele stappen zijn momenteel reeds gezet door het departement F&B, namelijk de functionele analyse. In 2024 zal dit verder worden uitgewerkt.

Het fraudedetectiesysteem zal verder bouwen op een aantal reeds ontwikkelde applicaties en ontwikkelde concepten:

- De subsidiedatabank gekoppeld aan ORAFIN;
- De studie van Digitaal Vlaanderen en de Vlaamse Auditautoriteit omtrent het ontsluiten van de data achterliggend aan subsidies;
- De aanzetten tot risicomodellen inzake dubbelfinanciering en belangenconflicten zoals opgezet bij RRF;
- Het concept qua antifraudestrategie (AFCOS) in het kader van de te ontwikkelen BE en VL antifraudestrategie

De werking van de strategie zal gericht zijn op een risicoscoringsysteem welke moet toelaten om gerichte en effectieve subsidiecontroles, alsook data-analyses uit te voeren teneinde zekerheid te kunnen verschaffen over het gevoerde subsidiebeleid en – daar waar nodig en opportuun, tot een verbetering van het subsidiebeleid te komen.

Vraag 2. Vrijstelling van onroerende voorheffing voor sportclubs

Vlaams sportclubs kunnen een vrijstelling van de onroerende voorheffing krijgen. Een volledig automatische toekenning van de vrijstelling is niet mogelijk. Welke knelpunten beletten de automatisering?

Antwoord

Volgens de huidige regelgeving is een vrijstelling van onroerende voorheffing voor sportinfrastructuur mogelijk op basis van de bestemming onderwijs (artikel 2.1.6.0.1, eerste lid, 1° VCF). De toekenning van de vrijstelling is afhankelijk van drie cumulatieve voorwaarden:

1. Gebrek aan winstbejag.
2. Systematisch karakter van het onderwijs, volgens verhouding leerling-leermeester.
3. Hoofdzakelijke bestemming voor onderwijs.

Volledige automatisering van deze vrijstelling is niet mogelijk, aangezien de beoordeling van de voorwaarden en toekenning van de vrijstelling steeds afhangt van de feitelijke omstandigheden. In elk dossier worden de voorwaarden en bijgebrachte bewijzen één voor één getoetst.

Het systematische karakter van het onderwijs wordt bijvoorbeeld beoordeeld aan de hand van lessenroosters, uurroosters/openingsuren van de sportclub, bezettingstabellen, huur/gebruikersovereenkomsten, enzovoort. In bepaalde gevallen is ook een onderzoek ter plaatste nodig. Uit dat onderzoek kan dan worden afgeleid dat delen/lokalen van het onroerend goed niet hoofdzakelijk voor onderwijs worden gebruikt, maar ook voor commerciële doeleinden (bijvoorbeeld wellness- of saunavoorzieningen, parkings, enz.).

Bovendien wordt de vrijstelling vaak slechts gedeeltelijk toegekend. Bijvoorbeeld, de kleedkamers van jeugdspelers worden vrijgesteld, terwijl die van volwassenen dat niet zijn. Cafetaria's en tribunes genieten geen vrijstelling. In dergelijke gevallen moet de Vlaamse Belastingdienst de AAPD (meestal met een plattegrond van de infrastructuur) aanschrijven met het verzoek om het kadastraal inkomen officieus op te splitsen.

Gezien de complexiteit van de feitelijke omstandigheden en de noodzaak om elke specifieke situatie afzonderlijk te beoordelen, blijkt een volledige automatisering van de vrijstellingsprocedure niet te realiseren.

Vlabel werkt wel verder samen met Sport Vlaanderen om na te gaan welke stappen er kunnen gezet worden om de aanvraagprocedure te faciliteren.

Vraag 3. Risicofactoren financiële operaties

De prestatie-informatie met betrekking tot de financiële operaties beschrijft 6 'key risk factors' waar het ratingbureau rekening mee houdt: de robuustheid van de inkomsten, de aanpasbaarheid van de inkomsten, de houdbaarheid van de uitgaven, de robuustheid van de liquiditeit en de schulden, de flexibiliteit van de liquiditeit. Vlaanderen scoort sterk op 5 van deze 6 risicofactoren. Op welke risicofactor scoort Vlaanderen minder goed?

Antwoord

Op de aanpasbaarheid van de uitgaven scoort Vlaanderen gemiddeld. Fitch schat het aandeel niet makkelijk aanpasbare uitgaven op 70% - 90% vooral bestaande uit subsidies voor onderwijs en welzijn. Toch zien ze minder restricties bij de Vlaamse overheid om haar uitgaven te veranderen dan bij andere lokale en regionale overheden in andere gedecentraliseerde landen zoals in Frankrijk.

Het laatste ratingrapport kan terug worden gevonden op onze website: [Fitch Affirms Flanders' AA Rating but Revises Outlook to Negative - FFB - Flanders Finance & Budget \(financeflanders.be\)](#)

Vraag 4. Toekomstgerichte technologieën voor de verdere professionalisering van het DC boekhouding

In 2024 wordt er ingezet op een verdere professionalisering van het DC boekhouding, daarbij wordt ook gekeken naar toekomstgerichte technologieën. Kan de minister dit wat verder toelichten?

Antwoord

Binnen het beleidsveld boekhouding staat de verdere professionalisering van het DC Boekhouding centraal. Het streven naar de evolutie naar een centraal expertisecentrum met toekomstgerichte technologie en werking wordt mee vertaald in de voorbereiding van de plaatsing van de overheidsopdracht voor het toekomstige ERP-systeem. Dat zogenaamde 'Finance On the Move'-project (FOMO) is een belangrijke focus voor 2024. De planning is immers om begin 2025 tot een gunning te komen voor een nieuw financieel systeem.

De aanbesteding voor de vernieuwing van het financieel systeem is dus lopende. Hier onderzoekt mijn administratie welke technologie architectuur een beste fit for purpose (het beste geschikts) heeft voor hun boekhoudkundige processen. Deze architectuur moet zowel voldoende robuust als flexibel zijn. Robuust om de kernprocessen betrouwbaar te kunnen ondersteunen maar ook flexibel om nieuwe technologische mogelijkheden zoals artificiële intelligentie, machine learning edm eenvoudig te kunnen ontsluiten op de nieuwe architectuur. Dit creëert mogelijkheden naar automatisering zodat tijd vrij komt voor advisering en begeleiding van de entiteit.

Vraag 5. Beschikbaarheidsvergoeding DBFM Scholen van Morgen

Volgens de algemene toelichting dalen de geraamde ESR-ontvangsten van de DBFM Scholen van Morgen met 8,2 miljoen euro ten opzichte van de BA2023. Betekent dit dat de beschikbaarheidsvergoedingen die Scholen van Morgen ontvangt dalen? Hoe komt dit?

Antwoord

In 2023 worden onder de ESR ontvangsten (ESR code 16.20) niet alleen de beschikbaarheidsvergoedingen (BBV's) opgenomen, maar ook de éénmalige vergoedingen. Zo was er in februari 2023 het voorlopig beschikbaarheidscertificaat van Sint-Truiden (laatste oplevering in het Programma) en aldus waren er de éénmalige vergoedingen voor intercalaire interesten van 1,431 miljoen euro en voor de prijsherziening van 7,929 miljoen euro. Dit verklaart een daling van 9,360 miljoen euro in 2024.

De schommeling van 8,231 miljoen euro wijkt dus met 1,129 miljoen euro af door de geschatte inflatie op de BBV's. Onder normale omstandigheden zou de DBFM Scholen van Morgen NV in de volgende jaren een recurrent jaarlijks inkomen aan BBV's mogen verwachten van ca 130 miljoen euro (exclusief inflatie).

Vragen van de Open VLD-fractie

1. Impact inflatie op de gewestelijke belastingen

De geraamde opbrengst van de gewestbelastingen evolueert o.a. in functie van de inflatieverwachtingen.

- i. Kunt u voor elke gewestbelasting een overzicht geven van het aandeel (absoluut en relatief) van de indexering op de evolutie van de ontvangst in 2024 tov 2023? Hoeveel van de toename in 2024 tov 2023 is te wijten aan de indexering? Hoeveel is te wijten aan andere factoren?
- ii. Graag gelijkaardige cijfers voor de volledige projectieperiode van de meerjarenraming.

Antwoord

Zie bijlage.

2. Evolutie rentekredieten

Uit de Meerjarenraming blijkt dat de geconsolideerde rentekredieten de komende jaren verder oplopen als gevolg van de stijgende rentevoeten en de toenemende schuld.

Kunt u m.b.t. de geconsolideerde rentekredieten voor de periode 2023-2028 een geactualiseerd jaarlijks overzicht geven van de evolutie van de rentekredieten (meerjarig verloop + opsplitsing rentekosten i.f.v. achterliggende financiering (entiteit))? Graag onderscheid tussen de directe schuld en de andere componenten van de geconsolideerde bruto-schuld.

Antwoord

Hieronder het detail van de rente op de directe schuld:

Rente in k euro	BA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	Vershil 2028-2024
VMSW	14.274	44.154	72.108	99.207	125.299	149.340	105.186
VWF	27.935	68.848	107.585	145.712	185.611	227.422	158.574
School Invest	11.456	13.268	12.372	11.475	10.579	9.682	-3.586
BAM	10.647	39.102	71.526	107.731	142.293	172.331	133.229
Her-financiering EMTN op eindvervaldag	0	0	11.590	37.611	76.461	100.881	100.881
Esr-correcties	4.870	14.713	25.840	37.962	48.984	53.363	38.650
ESR-8	28.185	22.467	38.379	46.340	54.004	58.220	35.754
Tekorten	35.550	103.991	192.629	242.994	252.605	248.343	144.352
Relanceplan Vlaamse Veerkracht	4.854	9.639	13.150	21.417	26.031	25.567	15.928

Rente in k euro	BA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	Vershil 2028-2024
Totaal nieuwe LT-financieringen 2024-2028	137.771	301.453	530.451	735.719	907.137	1.030.421	728.968
KT-financiering	52.200	60.200	56.200	52.200	48.200	44.200	-16.000
Bestaande LT EMTN-leningen + Sure + EIB	223.968	279.960	274.911	270.175	267.534	267.102	-12.859
Uitgifte-verschillen	6.364	7.401	7.401	7.183	6.393	6.393	-1.008
Vismijn	44	33	21	14	6	0	-33
Gemeentelijke Holding	1.112	1.114	1.114	777	0	0	-1.114
Gemeenteleningen fusiegolf 2018	2.044	1.915	1.715	1.511	1.318	1.160	-755
Decreet interne financieringen	41.701	43.384	40.563	37.742	34.920	32.099	-11.285
Rente BFW	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	0
Nieuwe fusiegolf gemeenten 2024		4.000	7.662	6.267	5.675	4.468	468
	277.232	339.807	335.387	325.668	317.846	313.222	-26.585
Totaal rente	467.203	701.460	922.038	1.113.588	1.273.183	1.387.843	686.383

De andere rentekredieten op de overige componenten van de geconsolideerde schuld kennen een heel lichte daling van 262.398 duizend euro in 2024 tot 260.488 duizend euro in 2028. Zie ook rij Rente-uitgaven uit tabel 4-1 op pagina 42 van de meerjarenraming voor de totale geconsolideerde rente-uitgaven.

3. Verhouding meerjarenraming t.o.v. traject Hoge Raad van Financiën

Conform het samenwerkingsakkoord 13 december 2013 bracht de Hoge Raad van Financiën (HRF) dit jaar een advies uit over het begrotingstraject ter voorbereiding van het stabiliteitsprogramma 2023-2026.

Kunt u voor de periode 2023-2026 een overzicht geven van:

- i. Het Vlaams begrotingstraject in nominale en structurele termen (absoluut en t.o.v. BBP)?
- ii. Het HRF-traject voor Vlaanderen?
- iii. De afwijkingen tussen het Vlaams traject en het normatief HRF-traject?

Antwoord

Voor duiding bij het Europees kader en normering verwijzen we naar blz. 88-93 van de [Algemene Toelichting](#) bij de begrotingsopmaak 2024.

Het stabiliteitsprogramma 2023-2026 wil het nominale en structurele tekort van de GO terugbrengen tot respectievelijk 2,9% en 2,7% van het BBP, of een daling met respectievelijk 0,1 procent van het bbp en 0,14 procent van het bbp ten opzichte van die tekorten in 2022.

Het uitgestippelde traject, met een verdeling van de inspanning over Entiteit I en Entiteit II, komt niet echt overeen met een van de drie door de HRF aanbevolen trajecten (zie blz. 89 voor details).

Voor Entiteit I komt het ingediende traject neer op een gecumuleerde inspanning van 2% van het BBP in de periode 2022-2024 om het nominaal tekort terug te brengen tot 2,2% van het BBP in 2026. De verbetering van het structurele saldo in de periode 2024-2026 bedraagt 70 basispunten.

Voor Entiteit II wordt volgend traject voorzien, met een gecumuleerde inspanning van 20 procentpunten (pp) van het bbp in de periode 2024-2026 om het nominaal tekort terug te brengen tot 0,7% van het bbp

Het stabiliteitsprogramma voorziet geen verdere opdeling tussen de overheden van Entiteit II.

*Wat Vlaanderen betreft, hebben we akte genomen van het Stabiliteitsprogramma 2023-2026, dat opgesteld werd door aan het eigen traject van Entiteit I, de eigen trajecten van de overheden van Entiteit II toe te voegen. **Het traject dat door Vlaanderen werd ingediend, betreft de Vlaamse meerjarenraming die aangeeft dat de Vlaamse begroting terug zal aanknopen met een begroting in evenwicht tegen 2027. Een geloofwaardige meerjarenbegroting opstellen met het duidelijke doel om de begroting terug in evenwicht te brengen, is een duidelijke doelstelling die we hebben meegegeven in het Stabiliteitsprogramma: "Door die oefening nauwgezet uit te voeren knopen we in 2027 opnieuw aan met een begroting in evenwicht. Zo blijven we trouw aan het principe om het begrotingstekort terug te dringen en de toekomstige generaties niet op te zadelen met de factuur."***

Voor het aanbevolen normatief traject voor de Vlaamse Gemeenschap (in % bbp) verwijzen we naar tabel 48 op blz. 124 van het HRF-rapport van april 2023.

<i>(in miljoen euro)</i>	2024	2025	2026
Bruto Binnenlands Product*	602.085	622.669	642.661
Vorderingensaldo VG bij ongewijzigd beleid	-4.012	-3.572	-2.423
Vorderingensaldo VG bij ongewijzigd beleid in % BBP	-0,67%	-0,57%	-0,38%
Vorderingensaldo VG	-3.725	-3.074	-1.758
Vorderingensaldo VG in % BBP	-0,62%	-0,49%	-0,27%
Genormeerd VS HRF VG in % BBP	-0,30%	-0,27%	-0,22%
VG t.o.v. HRF-traject	-0,32%	-0,22%	-0,05%

De HRF heeft niet enkel een traject tot 2026, maar kijkt ook verder naar 2028. Volgens de HRF mag Vlaanderen in 2027 en 2028 nog steeds een nominaal tekort (vorderingensaldo) hebben, van respectievelijk -994 miljoen euro in 2027 en -615 miljoen euro in 2028 (traject 1). In deze jaren doet de Vlaamse begroting het beter met een geraamd vorderingensaldo van -695 miljoen euro in 2027 en -107 miljoen euro in 2028.

Als we het HRF-traject vergelijken met de aftoetsing begrotingsdoelstelling, zoals HRF ook vorig jaar deed, krijgen we volgende tabel, voldoet de Vlaamse begroting in 2026 aan het HRF-traject.

<i>(in miljoen euro)</i>	2024	2025	2026
Bruto Binnenlands Product*	602.085	622.669	642.661
Aftoetsing begrotingsdoelstelling VG bij ongewijzigd beleid	-2.935	-2.692	-1.443
Aftoetsing begrotingsdoelstelling VG bij ongewijzigd beleid in % BBP	-0,49%	-0,43%	-0,22%
Aftoetsing begrotingsdoelstelling VG	-2.648	-2.193	-779
Aftoetsing begrotingsdoelstelling VG in % BBP	-0,44%	-0,35%	-0,12%
Genormeerd VS HRF VG in % BBP	-0,30%	-0,27%	-0,22%
VG t.o.v. HRF-traject	-0,14%	-0,08%	0,10%

*Bron: [Federaal Planbureau - Databanken - Economische vooruitzichten MLT \(2023-2028\), juni 2023 - Statistische bijlage](#)

4. Eigen-niet fiscale ontvangsten

Uit de Algemene Toelichting blijkt een sterke stijging van de eigen niet-fiscale ontvangsten in 2024 tov 2023. Er wordt verwezen naar enkele elementen, zoals de energieheffing, het Klimaatfonds en de Europese relancemiddelen.

- i. Kunt u voor de eigen niet-fiscale toegewezen ontvangsten een exhaustief overzicht geven van de samenstellende inkomstenposten?
- ii. Kunt u voor de eigen niet-fiscale niet-toegewezen ontvangsten een exhaustief overzicht geven van de samenstellende inkomstenposten?

Antwoord

In bijlage wordt voor beide ontvangstencategorieën een exhaustief overzicht op het niveau van het begrotingsartikel opgenomen.

5. Vastgoedtransacties

De BO 2024 voorziet 144 mio euro ontvangsten uit eenmalige vastgoedtransacties.

- i. Kunt u een volledig overzicht geven van alle geplande verkopen + geraamde verkoopopbrengst per verkoop?
- ii. Kunt u per verkoop een toelichting geven bij de redenen voor verkoop? Graag tevens vermelding

per verkoop of het betreffend gebouw in de toekomst nog zal gebruikt worden door de Vlaamse overheid, alsook de manier waarop dat zal gebeuren (bvb huur).

- iii. Kunt u een jaarlijks overzicht geven van de eenmalige ontvangsten uit vastgoedtransacties in de periode 2019-2023 (voor 2023: begroting), alsook een overzicht van de individuele verkopen + verkoopbedragen. Graag tevens vermelding of de betreffende gebouwen thans of in de toekomst nog door de Vlaamse overheid gebruikt (zullen) worden.

Antwoord

In de BBT digitalisering en facilitair management is hierover informatie opgenomen, zie o.a. evolutie van het ontvangstenartikel SH0-9SKAAPC-OW.

Voor bijkomende detailinformatie verwijst ik u door naar mijn collega bevoegd voor Facilitair management.

6. Uitgavennorm

De Meerjarenraming geeft een toelichting en simulatie bij de toepassing van de uitgavennorm voor de komende jaren.

Tabel 8-4 van de meerjarenraming geeft het jaarlijks toegelaten nominaal uitgavenniveau met toepassing van een convergentiemarge voor een structureel evenwicht in 2027.

- i. Hoeveel bedraagt het uitgavenniveau voorzien in de BO 2024 waaraan het toegelaten nominaal uitgavenniveau voor 2024 volgens de uitgavennorm dient afgetoetst te worden? M.a.w. liggen de uitgaven voorzien in de BO 2024 onder of boven het toegelaten nominaal niveau volgens toepassing van de uitgavennorm?
- ii. Hoeveel bedraagt het jaarlijks uitgavenniveau voor 2025-2028 zoals voorzien in de meerjarenraming (na maatregelen en impulsen) waaraan het toegelaten nominaal uitgavenniveau volgens de uitgavennorm dient afgetoetst te worden? Liggen de uitgaven, zoals thans geraamd in de meerjarenraming, onder of boven het toegelaten nominaal niveau volgens toepassing van de uitgavennorm?
- iii. Welke conclusies trekt u uit deze cijfers in termen van verwachte budgettaire inspanningen voor de volgende legislatuur, gelet op de doelstelling van structureel evenwicht tegen 2027?

Antwoord

De oefening van de uitgavennorm is om een uitgavennorm in te voeren vanaf 2025, en niet in 2024. De politieke besprekingen zijn niet gevoerd aan de hand van een uitgavennorm. Het heeft dan ook geen zin om terug in de tijd te gaan en een wat als-scenario uit te werken. Dat is namelijk niet realistisch.

De tweede vraag is interessant om te bekijken. In de tabel hieronder ziet u twee evoluties. De eerste evolutie geeft het totaaloverzicht aan uitgaven in scope van de uitgavennorm op basis van de meerjarenraming 2023-2028. De tweede evolutie geeft de totale toegelaten nominale uitgaven weer na introductie van een uitgavennorm inclusief convergentiemarge vanaf 2025.

(in duizend euro)	2024	2025	2026	2027	2028
Totaaloverzicht uitgaven in scope uitgavennorm op basis van de meerjarenraming 2023-2028					
Totale uitgaven (nominaal)	54.822.555	56.623.526	57.796.617	59.031.522	60.306.355
Overzicht toegelaten uitgaven bij uitgavennorm inclusief convergentiemarge vanaf 2025					
Totale toegelaten nominale uitgaven	54.822.555	56.258.043	57.602.260	58.938.585	60.719.311

Voor de jaren 2025 en 2026 liggen de totale uitgaven o.b.v. de meerjarenraming hoger dan de totale toegelaten uitgaven o.b.v. de uitgavennorm. In 2027 komen beide op een min of meer gelijk niveau, wat ook logisch is aangezien zowel in de meerjarenraming als in berekening van de uitgavennorm met convergentiemarge de doelstelling is om in 2027 een evenwicht te bereiken. Merk ook op dat de evolutie o.b.v. een uitgavennorm een veel stabielere verloop kent van de jaar-op-jaar evolutie dan de trend zichtbaar in de meerjarenraming.

Bij ongewijzigd beleid is het belangrijk om minstens dit nominaal begrotingsaldo in evenwicht vanaf 2027 te behouden en bewaken.

In 2028 liggen de totale toegelaten uitgaven o.b.v. de uitgavennorm hoger dan de uitgaven in de meerjarenraming. Vanaf 2028 wordt namelijk in de berekening van de toegelaten genormeerde uitgaven geen rekening meer gehouden met een convergentiemarge, aangezien in 2027 het evenwicht bereikt is. Indien de doelstelling is om vanaf 2027 het evenwicht aan te houden, en dus ook geen overschotten te realiseren, betekent dit dat de uitgaven de ontvangstengroei volledig mogen volgen.

7. ESR8-middelen imec

De BBT EWI verwijst naar de European Chips Act: “De Europese Commissie zal aanzienlijke budgetten vrijmaken voor dit initiatief, waar imec mogelijks aanspraak op kan doen voor een nieuwe pilootlijn die chiptechnologieën verder ontwikkelt. Voor elke euro die de EU hierin investeert, zal de Vlaamse Regering hetzelfde doen. De Vlaamse Regering houdt hiervoor 750 miljoen euro aan ESR8-middelen ter beschikking. “

Zitten deze ESR8-middelen al verwerkt in de prognose van de meerjarenraming voor de evolutie van de geconsolideerde schuld?

Antwoord

De kredieten zijn reeds voorzien in de begroting 2023 nl. op de provisie EC0-1ECB2BD-PR waar 1 miljard euro is voorzien.

750 miljoen euro hiervan is voorzien voor de Vlaamse inbreng in de IMEC pilot line. De middelen zullen hiertoe herverdeeld worden naar het centrale participatieartikel bij Financiën en Begroting CB0-1CEX2BA-PA waar de kapitaalsverhoging zal aangerekend.

Vragen van de Groen-fractie

I. DE MIDDELENBEGROTING

1. Totale middelen

Vraag 1 - Fiscale autonomie (p. 18 van de Algemene Toelichting): Tussen 2009 en 2021 nam de fiscale autonomie van het Vlaams gewest toe van 18% tot 32%. In 2022 was dit nog 31,1%, in 2023 30% en in 2024 wordt dit geraamd op 29,8%. Wat is de oorzaak van die dalende fiscale autonomie? Graag een trendevolutie en verklaring per gewestelijke fiscale maatregel zoals opgenomen in Tabel III-10 bij de BO2024. Wat is de verwachte evolutie in een meerjarenperspectief, ook hier graag een trendevolutie en verklaring per gewestelijke fiscale maatregel zoals opgenomen in Tabel III-10 bij de BO2024. Zal deze dalende trend aanhouden?

Antwoord

Voor een goed begrip geef ik eerst mee wat er in de Algemene Toelichting onder fiscale autonomie wordt verstaan. Het betreft hier een ratio, een breuk, waarvan de teller bestaat uit de som van de bruto-opcentiemen en de gewestelijke belastingen, en waarvan de noemer bestaat uit de totale ESR-ontvangsten. In bijlage 3 van de Algemene Toelichting vindt u trouwens een figuur die de evolutie vanaf 2014 (= het laatste jaar voorafgaand aan de Zesde Staatshervorming) weergeeft. Voor de begrotingsjaren 2014 tot en met 2022 worden in deze figuur realisatiecijfers weergegeven. Vanaf 2023 worden begrotingscijfers weergegeven.

Wat is nu de oorzaak van de dalende fiscale autonomie? Er is geen daling van de fiscale ontvangsten over de jaren heen. De fiscale ontvangsten nemen over de periode 2014-2024 ieder jaar toe (of blijven minstens constant), behalve in het coronajaar 2020 waar er zich effectief een relatief beperkte daling voordeed.

Ik kan u dat het best illustreren aan de hand van indices. Als we voor het jaar 2014 iedere ontvangstencategorie (bruto-opcentiemen, gewestelijke belastingen, andere ontvangsten en totale ontvangsten) een index van 100 toekennen, kunnen we perfect berekenen hoe deze indices geëvolueerd zijn tot bijvoorbeeld 2024.

Ik geef u de indices **2024** mee:

- Bruto-opcentiemen: 133
- Gewestelijke belastingen: 140
- Andere ontvangsten: 186
- Totale ontvangsten: 167

Met andere woorden: de bruto-opcentiemen en de gewestelijke belastingen kennen een bepaalde toename over de periode 2014-2024 (respectievelijk +33% en +40%), maar de andere ontvangsten nemen sterker toe (+86%) waardoor het relatieve belang van de bruto-opcentiemen en de gewestelijke belastingen in het geheel van de ontvangsten daalt. Het is die daling van het relatieve belang dat zich weerspiegelt in de daling van de fiscale autonomie.

In meerjarig perspectief wordt deze conclusie bevestigd. De indices voor **2028** zijn de volgende.

- Bruto-opcentiemen: 159
- Gewestelijke belastingen: 168
- Andere ontvangsten: 203
- Totale ontvangsten: 188

De bruto-opcentiemen en de gewestelijke belastingen nemen over de periode 2014-2028 toe (met respectievelijk +59% en +68%), maar de andere ontvangsten nemen sterker toe (+103%) waardoor de fiscale autonomie daalt.

In uw vraag heeft u het ook over gewestelijke fiscale maatregelen. Indien we de geraamde budgettaire impact van de maatregelen van de huidige Vlaamse Regering inzake de gewestbelastingen zouden neutraliseren, dan krijgen we volgende indices voor **2024**:

- Bruto-opcentiemen: 133
- Gewestelijke belastingen: 135 (in plaats van 140)
- Andere ontvangsten: 186
- Totale ontvangsten: 167 (eigenlijk 166,7; 0,7 lager dan hierboven)

De indices voor **2028** zijn in dat geval de volgende.

- Bruto-opcentiemen: 159
- Gewestelijke belastingen: 162 (in plaats van 168)
- Andere ontvangsten: 203
- Totale ontvangsten: 187 (in plaats van 188)

6. Gewestelijke belastingen (p. 29-31 van de Algemene Toelichting)

Vraag 2 - "De ontvangsten uit de jaarlijkse verkeersbelasting (begrotingsartikel CEO-9CDBADG-OW) worden geraamd op 1.183,8 miljoen euro. De raming houdt rekening met de jaarlijkse indexatie (+4,9% op jaarbasis) en een negatief effect van de vergroening van het wagenpark van -2,8%. De omvang van het wagenpark wordt verondersteld constant te blijven op het niveau 2023." Men houdt bij de verkeersbelasting en de BIV rekening met een vergroening van het wagenpark. Houdt men rekening met de impact van de premie voor elektrische voertuigen? Welk beoogt effect heeft deze premie op een versnelling van de vergroening van het wagenpark: graag in nominale en in percentages uitgedrukt? Welk effect heeft dit op de geraamde BIV-ontvangsten?

Antwoord

Het effect van de vergroening van het wagenpark op de ontvangsten wordt uitgedrukt in een algemeen percentage. Er werden geen effecten ingeschat van specifieke maatregelen. De evolutie van de vergroening van het wagenpark hangt van diverse factoren af. Het is niet mogelijk om het effect van één maatregel betrouwbaar te voorspellen.

Vraag 3 – De ontvangsten uit verkooprechten worden conservatiever ingeschat dan dat specialisten aangeven. Deze laatsten geven aan dat de verkoop van woningen zich stabiliseert. De Vlaamse regering houdt een pessimistisch scenario aan voor de BO2024. Kan dat scenario worden onderbouwd? Wat zijn de factoren waarmee rekening wordt gehouden en het gewicht daarvan om tot die voorzichtige inschatting te komen?

Antwoord

Het is niet duidelijk naar welke specialisten u verwijst en ten opzichte van wat de specialisten een stabilisatie zien. De raming voor de BO2024 vertrekt van het waargenomen aantal transacties in het eerste semester van 2023. Die lagen meer dan 20% lager in vergelijking met het eerste semester van 2022. Er wordt dus vertrokken vanuit het effectief aantal transacties voor het eerste semester 2023.

Voor het tweede semester van 2023 wordt in de raming eveneens uitgegaan van een daling van 20% ten opzichte van het tweede semester van 2022. Dat is misschien een te conservatieve vertrekbasis, maar belangrijker is dat in meerjarig perspectief wordt teruggekeerd naar normale volumes tegen 2026. De terugkeer naar de normale volumes wordt geleidelijk gerealiseerd over 2024 en 2025.

De sterk gestegen rente dwingt kandidaat kopers hun aankoop uit te stellen. Hierdoor is de markt uit evenwicht geraakt. Maar de ambitie om een woning te kopen is bij de bevolking niet verdwenen. Alleen heeft de markt tijd nodig om een nieuw evenwicht te vinden. De begroting houdt rekening met een nominale nulgroei van de vastgoedprijzen voor 2023 en 2024. In een context van de huidige inflatie betekent dat het vastgoed in reële termen goedkoper wordt. Dat zal de gestegen rentekost deels compenseren en is element dat zal bijdragen tot het herstel van het evenwicht.

Bijkomende vraag:

De SERV wijst er in zijn advies voor de BO2024 nadrukkelijk op dat de hervorming van het verkooprecht een fameus gat in de Vlaamse begroting slaat. Die moest nochtans budgetneutraal zijn, maar dat is allesbehalve het geval. De inkomsten zijn recent fors gedaald, enerzijds door een volume-effect (hogere rente = minder akten), anderzijds door een tarieffeffect (de tarieven zijn hervormd en de daling van het aantal akten is nog sterker voor het vastgoed aan de hoogste tarieven, dus het gemiddeld tarief is ook gedaald).

De SERV maakt een aantal aannames over de duurzaamheid van beide effecten, maar schat het gat op een klein half miljard (€487 mio in 2024, €484 mio in 2025, €476 mio in 2026, €466 mio in 2027). In een milder scenario mét herstel van het gemiddeld tarief wordt dat gat kleiner, maar in elk scenario heeft de tariefhervorming honderden miljoenen euro's gekost, terwijl die budgetneutraal moest zijn. Hoe schat de minister de evolutie van de inkomsten in? Echt budgetneutraal is de hervorming toch niet geweest?

Antwoord

U stelt dat de tariefhervorming honderden miljoenen euro's gekost heeft op basis van de vergelijking die de SERV maakt tussen haar meerjarenraming en de meerjarenraming bij de BO2023. Dat is te kort door de bocht. De rente is de afgelopen twee jaar aan een ongezien tempo gestegen. De daling van het aantal transacties is volgens mij een gevolg van de rentestijgingen. Wat het gemiddeld tarief betreft is het afhaken van de vastgoedinvesteerder ingevolge de rentestijgingen volgens mij de reden.

Het is dus niet correct om de daling van de ontvangsten in het verkooprecht toe te schrijven aan de hervorming van de tarieven. De daling van de ontvangsten valt in grote mate toe te schrijven aan de gestegen rente. Wel is het zo dat door de grotere kloof tussen het verlaagde tarief en het normale tarief de ontvangsten gevoeliger geworden zijn voor wijzigingen van het aantal transacties aan het normale tarief. Dat nadeel weegt evenwel niet op tegenover de positieve beleidseffecten van de maatregel. In de eerste plaats het verminderen van de transactiekosten voor de aankoop van de enige en eigen woning.

Vraag 4 - Onderbenutting

De SERV plaatste vraagtekens bij het hoge onderbenuttingspercentage dat bij BA2023 gehanteerd werd, namelijk 2.41% (bij de BO2023 was dat nog 2.03%). Een hoog onderbenuttingspercentage laat

toe om de begroting (maar natuurlijk niet de uitvoering) zonder veel moeite “op te smukken”.
Opnieuw stijgt het onderbenuttingspercentage. Kan u dat cijfer uitgebreid onderbouwen?

Antwoord

Voor de onderbenutting wordt uitgegaan van het gemiddelde van de geobserveerde onderbenuttingspercentages van de laatste twee jaren waarvan het onderbenuttingspercentage gekend is (i.c. begrotingsjaren 2021 en 2022). Vanaf BA 2023 wordt gerekend met een percentage van 2,41%.

Bij elke begrotingsaanpassing wordt het onderbenuttingspercentage geactualiseerd. Van de twee uitvoeringsjaren wordt er ieder jaar een uitvoeringsjaar vervangen door het laatst gekende uitvoeringsjaar toe te voegen. Het percentage dat wordt toegepast is dus gebaseerd op de meest recente uitvoeringcijfers gecorrigeerd voor éénmalige effecten zoals onderbenutting op coronamiddelen.

Voor een gedetailleerde berekening kan ik u verwijzen naar de [Algemene Toelichting](#) bij de begrotingsaanpassing 2023: p. 73-75.

Vraag 5 – Schuld en rente

De opgebouwde schuld blijft stijgen, in zoverre dat de eigen geformuleerde normen vlotjes worden overschreden. Er is uiteraard corona en de internationale crisis naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne, maar dat kan niet de hele verklaring zijn. Kan de evolutie in de schuld beter worden onderbouwd? Wat is de impact van corona en de oorlog in Oekraïne? Wat zijn andere factoren die de schuld blijven doen toenemen?

Aan een oplopende schuld zijn ook stijgende rente-uitgaven gekoppeld. Die rente-uitgaven nemen in de MJR fors toe. Kunnen die oplopende uitgaven meer in detail worden geduid? Welke dossiers zijn binnen die uitgaven de kostendrijvers? Welke zijn de gehanteerde impliciete rentevoeten, herfinancieringen en nieuwe financieringsbehoeften?

Antwoord

Op pagina 59 van de meerjarenraming is een update van de schuld cijfers en de schuldnorm terug te vinden.

De stijging van de schuld de komende jaren is het gevolg van de stijging van de directe schuld. Deze kent een sterke stijging over de periode 2024-2028 grotendeels als gevolg van de noden in de sociale huisvestingssector (8,6 miljard euro), het oosterweelproject (3,4 miljard euro), de begrotingstekorten (5,1 miljard euro) en het Plan Vlaamse Veerkracht (946 miljoen euro). Het betreft hoofdzakelijk groeibevorderende investeringen waar specifiek in het oosterweelproject toekomstige tolheffingen tegenover staan.

Hieronder het detail van de rente op de directe schuld:

Rente in k euro	BA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	Vershil 2028-2024
VMSW	14.274	44.154	72.108	99.207	125.299	149.340	105.186

Rente in k euro	BA 2023	2024	2025	2026	2027	2028	Vershil 2028-2024
VWF	27.935	68.848	107.585	145.712	185.611	227.422	158.574
School Invest	11.456	13.268	12.372	11.475	10.579	9.682	-3.586
BAM	10.647	39.102	71.526	107.731	142.293	172.331	133.229
Her-financiering EMTN op eindvervaldag	0	0	11.590	37.611	76.461	100.881	100.881
Esr-correcties	4.870	14.713	25.840	37.962	48.984	53.363	38.650
ESR-8	28.185	22.467	38.379	46.340	54.004	58.220	35.754
Tekorten	35.550	103.991	192.629	242.994	252.605	248.343	144.352
Relanceplan Vlaamse Veerkracht	4.854	9.639	13.150	21.417	26.031	25.567	15.928
Totaal nieuwe LT-financieringen 2024-2028	137.771	301.453	530.451	735.719	907.137	1.030.421	728.968
KT-financiering	52.200	60.200	56.200	52.200	48.200	44.200	-16.000
Bestaande LT EMTN-leningen + Sure + EIB	223.968	279.960	274.911	270.175	267.534	267.102	-12.859
Uitgifte-verschillen	6.364	7.401	7.401	7.183	6.393	6.393	-1.008
Vismijn	44	33	21	14	6	0	-33
Gemeentelijke Holding	1.112	1.114	1.114	777	0	0	-1.114
Gemeenteleningen fusiegolf 2018	2.044	1.915	1.715	1.511	1.318	1.160	-755
Decreet interne financieringen	41.701	43.384	40.563	37.742	34.920	32.099	-11.285
Rente BFW	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	0
Nieuwe fusiegolf gemeenten 2024		4.000	7.662	6.267	5.675	4.468	468
	277.232	339.807	335.387	325.668	317.846	313.222	-26.585
Totaal rente	467.203	701.460	922.038	1.113.588	1.273.183	1.387.843	686.383

Hieronder de gehanteerde rentetarieven:

	2024	2025	2026	2027	2028
Euribor 3 Maand	3,70%	3,45%	3,20%	2,95%	2,70%
Euribor 3 M (EMTN bond)	3,90%	3,65%	3,40%	3,15%	2,90%
OLO 10 jaar	3,60%	3,70%	3,70%	3,70%	3,70%
OLO 15 jaar	3,80%	3,90%	3,90%	3,90%	3,90%
OLO 20 jaar	3,91%	4,01%	4,01%	4,01%	4,01%
OLO 25 jaar	3,98%	4,08%	4,08%	4,08%	4,08%
OLO 30 jaar	4,03%	4,13%	4,13%	4,13%	4,13%

De andere rentekredieten op de overige componenten van de geconsolideerde schuld kennen een heel lichte daling van 262.398 duizend euro in 2024 tot 260.488 duizend euro in 2028. Zie ook rij Rente-uitgaven uit tabel 4-1 op pagina 42 van de meerjarenraming voor de totale geconsolideerde rente-uitgaven.

Vorderingensaldo

Vraag 6 - Geconsolideerde ESR-uitgaven (pp. 82 – 87 van de Algemene Toelichting) - Vaststelling: vanaf 2021 is er in de begrotingsdocumenten een verschil tussen enerzijds de geconsolideerde ESR-uitgaven zoals vermeld in Tabel V1 en de geconsolideerde primaire ESR-uitgaven zoals vermeld in Tabel V3.

- Hoe is dit verschil te verklaren?
- Welk saldo wordt uiteindelijk meegenomen in Tabel V6?

Antwoord

Tabel V-1 in de Algemene Toelichting toont de berekening van het vorderingensaldo voor de Vlaamse overheid. De geconsolideerde ESR-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse rechtspersonen bedragen 64,046 miljard euro.

Tabel V-3 toont de geconsolideerde primaire ESR-uitgaven van de Vlaamse overheid als de som van de ESR-uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap (incl. DAB's) en die van de te consolideren rechtspersonen. De geconsolideerde primaire ESR-uitgaven bedragen 63,082 miljard euro.

Het verschil tussen de twee zijn de rente-uitgaven, ten behoeve van 0,964 miljard euro of $64,046 - 63,082 = 0,964$. Tabel V-6 toont zowel de ESR-uitgaven als de primaire ESR-uitgaven (excl. rente). Bij de berekening van het vorderingensaldo wordt tevens rekening gehouden met de rente-uitgaven.

BIJLAGE 1. De eigen niet-fiscale toegewezen ontvangsten.

BEGROTINGSARTIKEL	OMSCHRIJVING	BA 2023	DELTA	BO 2024
CB0-9CAGTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	144	31	175
CB0-9CCGTCA-OW	DUURZAAM BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BELEID	150	0	150
CE0-9CDGTDM-OW	PLANBATENHEFFING	3.503	-613	2.890
EB0-9EABTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	28	0	28
EB0-9EBBTAC-OW	BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN	0	0	0
EB0-9ECBTBA-OW	ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM	10.000	0	10.000
EC0-9EABTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	283	956	1.239
EC0-9ECBTBA-OW	ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM	17.209	-1.258	15.951
FB0-9FADTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	1.650	0	1.650
FB0-9FGDTGM-OW	HORIZONTALE EN ANDERE BELEIDSTHEMA'S	582	0	582
FC0-9FDDTDG-OW	SPECIFIEKE LOONBETALINGEN	104.152	0	104.152
FC0-9FFDTCA-OW	LONEN DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS	25.380	2.712	28.092
FD0-9FFDTFA-OW	LONEN VOLWASSENENONDERWIJS	2.534	1.489	4.023
FD0-9FFDTFB-OW	WERKING VOLWASSENENONDERWIJS	22.845	2.096	24.941
FD0-9FGDTGL-OW	SPECIFIEKE ONDERSTEUNING	704	111	815
FD0-9FGDTHA-OW	STUDIEFINANCIERING	4.960	0	4.960
GB0-9GAFTZY-OW	FONDS VOOR PERSONEELSLEDEN MET VERLOF VOOR OPDRACHT VOOR BELEIDSDOMEIN G (EX-PROVINCIES)	338	7	345
GB0-9GAFTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	207	-56	151
GB0-9GCFTBA-OW	BELEIDSONTWIKKELING EN -ONDERSTEUNING	0	0	0
GB0-9GDFTJA-OW	PREVENTIEF GEZONDHEIDSBELEID	455	0	455
HBO-9HAXTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	185	30	215
HBO-9HBATAA-OW	TRANSVERSAAL	0	0	0
HBO-9HBATBC-OW	DUURZAME CULTUUR- EN JEUGDINFRASTRUCTUUR (FONDS INFRASTRUCTUUR CULTUUR EN JEUGD)	26	160	186
HBO-9HCATCD-OW	VOEREN - BUITENDIENSTEN	40	-10	30
HBO-9HCATDE-OW	FONDS KUNSTEN EN ERFGOED	150	-60	90
HBO-9HCATEB-OW	EUROPADESKS	106	-106	0
HBO-9HCATEC-OW	FILMKEURING	61	1	62
HBO-9HEITIB-OW	ERKENNINGEN RADIO-OMROEPORGANISATIES	0	0	0
JB0-9JABTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	248	93	341
JB0-9JDBTAD-OW	EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)	1.000	-500	500
KB0-9KAXTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	3	0	3
KB0-9KDBTBB-OW	TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW	0	0	0
KB0-9KDBTBC-OW	FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID	500	0	500
KB0-9KDBTBD-OW	FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK	96	15	111
KB0-9KDBTBF-OW	VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ	1.511	-453	1.058
KB0-9KDXTAC-OW	FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET	70	0	70
KD0-9KAXTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
MB0-9MAHTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	5.437	3.522	8.959
MB0-9MHHTNA-OW	VERKEERSVEILIGHEID	57.451	-8.447	49.004
QB0-9QAETZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	376	0	376
QB0-9QCETNI-OW	ZORGEN VOOR EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE - FONDS VOOR LANDINRICHTING EN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN	210	0	210

BEGROTINGSARTIKEL	OMSCHRIJVING	BA 2023	DELTA	BO 2024
QB0-9QCETOD-OW	EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID: FONDS EU-COFINANCIERING	0	0	0
QB0-9QCETOE-OW	NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM: VLARELFONDS	637	363	1.000
QB0-9QCETOF-OW	NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM: OMGEVINGSFONDS	470	0	470
QB0-9QFDTMB-OW	ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJNSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGSSTRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID (DIERENWELZIJNSFONDS)	1.056	0	1.056
QB0-9QGGTAC-OW	DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN (FONDS HANDHAVING ONROEREND ERFGOED)	250	0	250
QC0-9QCETFG-OW	WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING EN EVALUATIE VOOR EEN DOELTREFFEND BIODIVERSITEITSBELEID (FONDS INBO)	25	0	25
QD0-9QCETFB-OW	EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER - VISSERIJFONDS	1.498	0	1.498
QD0-9QCETFC-OW	EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID - FONDS EU COFINANCIERING	2.000	-1.800	200
QD0-9QCETFD-OW	WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT - BOSSENCOMPENSATIEFONDS	7.887	-1.100	6.787
QD0-9QCETFE-OW	EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER - JACHTFONDS	1.988	389	2.377
QE0-9QEETKE-OW	IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)	125.214	40.660	165.874
QE0-9QEETKK-OW	NOODKOOPFONDS (ENERGIEFONDS)	0	0	0
QE0-9QHETIB-OW	EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)	285.976	83.149	369.125
QF0-9QAGTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	448	-390	58
QF0-9QDGTBP-OW	WAARBORGFONDS SOCIALE LENINGEN	0	0	0
QF0-9QDGTRB-OW	EEN GROTER AANDEEL VAN DE WONINGEN IS KWALITEITSVOL (FONDS VOOR DE WOONINSPECTIE)	400	0	400
QF0-9QDGTTB-OW	GENERIEKE BELEIDSDOELSTELLINGEN VAN HET BELEIDSVELD WONEN (FONDS VOOR DE HUISVESTING)	400	600	1.000
QG0-9QAGTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	92	0	92
QG0-9QGGTAB-OW	DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN (FONDS ONROEREND ERFGOED)	5	0	5
SA0-9SAXTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	550	0	550
SA0-9SEATBF-OW	FONDS WERKING DEPARTEMENT KANSELARIJ EN BUITENLANDSE ZAKEN	12	0	12
SA0-9SNATIG-OW	FONDS WAPENHANDELGERELATEERDE BOETEN	5	0	5
SA0-9SOATLD-OW	FONDS ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	200	0	200
SA0-9SQETWC-OW	UITVOERING HANDHAVING EN SENSIBILISERING IN HET KADER VAN DE TOERISTISCHE VERGUNNINGENDECRETEN	0	0	0
SC0-9SAATZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
SD0-9SAETZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	548	-62	486
SG0-9SACTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	416	0	416
SGB-9SACTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
SH0-9SAATZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	460	106	566
SH0-9SKATPB-OW	VASTGOEDBEHEER	4.867	-3.412	1.455

BEGROTINGSARTIKEL	OMSCHRIJVING	BA 2023	DELTA	BO 2024
SH0-9SKATPC-OW	VASTGOEDTRANSACTIES	0	8.296	8.296
SH0-9SKATQA-OW	UITBATING GEBOUWEN, ONDERHOUD GEBOUWEN EN LOGISTIEK	184	-35	149
SJ0-9SACTZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	332	0	332
SJ0-9SMCTGG-OW	BEGROTINGSFONDS VOOR INTERBESTUURLIJKE DIGITALISERING LOKALE OVERHEDEN	0	710	710
SLO-9SAETZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	56	18	74
SLO-9SDETJE-OW	FONDS JUSTITIEHUIZEN	0	0	0
		698.570	127.212	825.782

BIJLAGE 2. De eigen niet-fiscale niet-toegewezen ontvangsten.

BEGROTINGSARTIKEL	OMSCHRIJVING	BA 2023	DELTA	BO 2024
CB0-9CAGAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	3	0	3
CB0-9CBGAAF-OW	EUROPESE PROJECTEN	531.970	-100.335	431.635
CB0-9CCGACA-OW	DUURZAAM BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BELEID	0	0	0
CB0-9CCGACG-OW	ONTVANGSTEN INZAKE CORONA	0	0	0
CB0-9CEGABA-OW	ACTIEF SCHULDBEHEER	117.842	96.030	213.872
CB0-9CEGABB-OW	ACTIEF RISICOMANAGEMENT	448	-448	0
CE0-9CCGACA-OW	DUURZAAM BUDGETTAIR EN FINANCIËEL BELEID	0	0	0
CE0-9CDGADF-OW	HEFFINGEN OP LEEGSTAANDE, VERKROTTE, ONGESCHIKTE OF ONBEWOONBARE WONINGEN EN/OF GEBOUWEN	2.500	0	2.500
EB0-9EABAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	213	-97	116
EB0-9ECBAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	10.000	0	10.000
EB0-9EEBAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
EB0-9EFBAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	8	0	8
EB0-9EGBAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
EC0-9EABAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	637	0	637
EC0-9ECBABC-OW	HANDELSHUURLENING	401	3.902	4.303
EC0-9ECBADC-OW	STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE	1.237	-634	603
FB0-9FADAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
FB0-9FGDAGM-OW	HORIZONTALE EN ANDERE BELEIDSTHEMA'S	515	90	605
FC0-9FGDAGL-OW	SPECIFIEKE ONDERSTEUNING	2.000	0	2.000
FD0-9FADAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
GB0-9GAFAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	5	0	5
GB0-9GCFABA-OW	BELEIDSONTWIKKELING EN -ONDERSTEUNING	0	0	0
GB0-9GCFAEA-OW	WELZIJNSWERK	220	0	220
GB0-9GDFAIA-OW	ZORG- EN GEZONDHEIDSBELEID ALGEMEEN	1.500	500	2.000
GB0-9GDFAKA-OW	BELEID EERSTELIJNGEZONDHEIDSZORG	65	-4	61
GD0-9GAFAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
GD0-9GEFAMA-OW	INTEGRALE JEUGDHULP	0	0	0
HB0-9HAXAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	74	4	78
HB0-9HBAAAD-OW	BELEIDSVOORBEREIDING EN BELEIDSEVALUATIE	630	-68	562
HB0-9HBIAAG-OW	SPECTRUMVEILING	19.500	0	19.500
HB0-9HEIAIA-OW	PENSIOENLASTEN VRT	1.970	-114	1.856
HB0-9HFDANA-OW	SPORT VOOR ALLEN BELEID	97	-32	65
JB0-9JABAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	5.793	-3.691	2.102
JB0-9JDBAAE-OW	ONTVANGSTEN ADMINISTRatieve GELDBOETEN	620	72	692
JB0-9JDBAAF-OW	ONTVANGSTEN MET BETREKKING TOT MAATREGELEN WERK	755	-92	663
JB0-9JDBACI-OW	ONTVANGSTEN BEROEPSKAARTEN	187	3	190
JB0-9JDBAEA-OW	DIENSTENCHEQUES	16.123	-892	15.231
JB0-9JEBAGA-OW	ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP	131	0	131
KB0-9KAXAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	2.408	1.502	3.910
KD0-9KAXAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	2.437	76	2.513
MB0-9MAHAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	200	11.900	12.100
MB0-9MDHACA-OW	UITBATING REGIONALE LUCHTHAVENS	14	0	14

BEGROTINGSARTIKEL	OMSCHRIJVING	BA 2023	DELTA	BO 2024
MB0-9MFHAKB-OW	XPERTA	1.221	-647	574
MB0-9MFHAKC-OW	KORTING BEDRIJFSVOORHEFFING WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEKERS	516	136	652
MB0-9MFHALA-OW	ALGEMEEN MOBILITEITSBELEID	1.000	30	1.030
MB0-9MHHANA-OW	VERKEERSVEILIGHEID	152.503	1.893	154.396
MB0-9MHHAOA-OW	VERKEERSBELEID	814	-64	750
MB0-9MIHASA-OW	HAVEN- EN WATERBELEID	758	-133	625
MB0-9MIHAUA-OW	ONDERHOUD WATERINFRASTRUCTUUR	115	0	115
MB0-9MIHAVA-OW	INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR	0	6.671	6.671
MB0-9MIHAVB-OW	SAMENWERKING MET NEDERLAND	0	0	0
MC0-9MIHATA-OW	WATERINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN	448	240	688
MC0-9MIHAVA-OW	INVESTERINGEN WATERINFRASTRUCTUUR	0	2.509	2.509
MC0-9MIHAWA-OW	VLOT EN VEILIG SCHEEPVAARTVERKEER	8.850	10.100	18.950
MD0-9MHHAPA-OW	WEGINFRASTRUCTUUR ALGEMEEN	5.562	14.523	20.085
MD0-9MHHQA-OW	ONDERHOUD WEGINFRASTRUCTUUR	7.000	0	7.000
MD0-9MHHARA-OW	INVESTERINGEN WEGINFRASTRUCTUUR	0	60.377	60.377
QB0-9QAEAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	100	0	100
QB0-9QCEAEA-OW	EEN ONDERBOUWD BODEMBELEID VIA HERSTEL VAN BODEMDIENSTEN EN BODEMZORG EN VIA HET VERSTANDIG BENUTTEN VAN DE ONDERGROND	400	0	400
QB0-9QCEANA-OW	VIA BIJKOMENDE INSPANNINGEN BRONNEN VAN HINDER AANPAKKEN	440	154	594
QB0-9QCEAOA-OW	NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM	362	88	450
QC0-9QAEAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	2.514	126	2.640
QD0-9QCEAFA-OW	WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, EEN PASSEND BEHEER EN BESCHERMING VAN NATUUR EN EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER	115	0	115
QE0-9QEEAKA-OW	UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE	0	0	0
QE0-9QEEAKB-OW	TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN	850	0	850
QE0-9QHEAIZ-OW	EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030	60.000	-60.000	0
QF0-9QAGAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
QF0-9QDGATE-OW	ONTVANGSTEN BELEID	0	0	0
QG0-9QAGAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	1.103	0	1.103
QG0-9QGGAAA-OW	DE ZORG VOOR ONROEREND ERFGOED VOOR IEDEREEN VANZELFSPREKEND MAKEN	9	-3	6
QG0-9QGGACB-OW	ONDERSTEUNEN VAN EEN KWALITEITSVOL ONROERENDERERFGOEDBEHEER	182	16	198
SA0-9SAXAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	418	-378	40
SA0-9SNAAIB-OW	INTERNATIONALE DIPLOMATIEKE VERTEGENWOORDIGING VAN VLAANDEREN	98	0	98

BEGROTINGSARTIKEL	OMSCHRIJVING	BA 2023	DELTA	BO 2024
SA0-9SNAAD-OW	BUITENLANDS BELEID EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN	20	0	20
SC0-9SAAAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	10	0	10
SC0-9SJAANA-OW	DIGITALE PRODUCTEN, DIENSTEN EN ONDERSTEUNING	947	-427	520
SD0-9SAEAAZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
SG0-9SACAAZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	3.848	0	3.848
SGB-9SACAAZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
SH0-9SAAAZZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	10	0	10
SH0-9SKAAPB-OW	VASTGOEDBEHEER	8.862	7.362	16.224
SH0-9SKAAPC-OW	VASTGOEDTRANSACTIES	0	144.200	144.200
SH0-9SKAAQA-OW	UITBATING GEBOUWEN, ONDERHOUD GEBOUWEN EN LOGISTIEK	1.076	430	1.506
SH0-9SKAAQB-OW	CATERING EN SCHOONMAAK	1.556	542	2.098
SH0-9SKAAQC-OW	ENERGIE GEBOUWEN	775	143	918
SJ0-9SFCACX-OW	VLAAMS MENSENRECHTENINSTITUUT (VMRI)	0	0	0
SJ0-9SFCADA-OW	UITBOUW VLAAMS INTEGRATIE- EN INBURGERINGSBELEID	100	100	200
SJ0-9SGIAEB-OW	INITIATIEVEN EN INVESTERINGEN VOOR HET BRUSSELBELEID	0	0	0
SJ0-9SHDAFA-OW	RECHTSTREEKSE INITIATIEVEN VOOR EEN GECOÖRDINEERD RANDBELEID	0	0	0
SJ0-9SMCAGA-OW	EEN SAMENHANGEND BELEID INZAKE DE LOKALE EN DE PROVINCIALE BESTUREN	509	-63	446
SJ0-9SMCAHA-OW	ONDERSTEUNING NAAR DUURZAME EN CREATIEVE STEDEN	20	0	20
SLO-9SAEAAZ-OW	ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN	0	0	0
SLO-9SDEAJA-OW	JUSTITIEHUIZEN EN ELEKTRONISCH TOEZICHT KOSTEN	0	0	0
SLO-9SDEAJB-OW	JUSTITIEEL BELEID	0	25	25
SLO-9SDEAJC-OW	HULP- EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN	219	-219	0
SLO-9SDEAJD-OW	BELEIDSONTWIKKELING EN -ONDERSTEUNING	0	0	0
		983.833	195.403	1.179.236